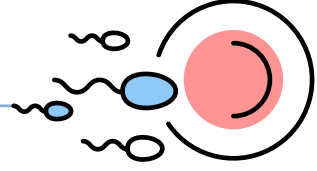

BÖLÜM 2

ERKEK ÜREME SİSTEMİ ANATOMİSİ (SYSTEMA GENITALIA MASCULINA)

Hülya KARA¹

GİRİŞ

Erkek üreme sistemini; spermatozoon (spermium) ve erkek cinsiyet hormonları üreten testis'ler, üretilen spermatozoonların depolanması ve iletilmesinden sorumlu genital kanallar, seminal sıvı adı verilen kayganlaştırıcı salgı yaparak spermiumların beslenmesini ve taşınmasını kolaylaştıran eklenik genital bezler ile spermayı dişi genital kanala aktaran penis oluşturur (Şekil 1) (1,2).

PRİMER CİNSİYET ORGANI

Testis

Genital kanalların ilk bölümünü oluşturan testis'ler, yarım ay biçimindeki epididymis'in eklenik olduğu, tunica albuginea adı verilen sıkı bağ dokudan yapılmış kalın bir kapsül ile sarılı, yumurta biçiminde bir çift organdır. Her biri 10-14 gr ağırlığında, 25 ml hacime sahip oval şeklinde olan bu organ scrotum denilen bir kese içerisinde yer alır. Bu organ karın boşluğuna funiculus spermaticus ile asılı bilateral bir organdır. Testislerin hem endokrin hem de ekzokrin fonksiyonları vardır. Endokrin fonksiyonu erkek seks hormonları olan androgenleri üretmek iken, ekzokrin fonksiyonu ise erkek gamet hücresi olan spermatozoon'ları üretmektir (1, 2, 3).

¹ Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Veterinerlik Anatomisi AD., h.goktas@atauni.edu.tr

SPERMA (SEMEN, EJAKULAT, MENİ)

Orgazm sırasında ejakulasyonla dışarıya atılan, içinde spermatozoonlar ile birlikte seminal plazma adı verilen epididymis, ductus deferens ve eklemlik genital bezlerin salgılarından oluşan opak, beyazımsı renkte 2-4 ml'lik genital bir sıvıdır. Ejakulatin %10'undan daha azını spermatozoonlar, geri kalanını ise seminal plazma meydana getirir. Yapısında ayrıca, epitel döküntüleri, prostat taşları, lipidler ve proteinler de bulunur. 2- 4 ml'lik sperma içerisinde 300-400 milyon (60-120 milyon/ml) sperm yer alır.

Spermiler kadın genital sistemi içerisinde 2-3 gün yaşayabilirler. Ejakülasyondan 2 saat sonra alınan örneklemelerde, spermilerin yaklaşık %80'inin hareketli olduğu fakat bu sayının 24 saat sonra %15'e kadar düştüğü görülmüştür. Spermiler özelliklerini dış ortamda düşük sıcaklıkta uzun süre koruyabildiklerinden azot tanklarında (-196 °C) saklanabilirler (4,8,11,12).

KAYNAKLAR

1. Arıncı K., Elhan A., *Anatomi*, Ankara, 2014.
2. Gövsa F., *Sistemik Anatomi*, Güven Kitabevi, İzmir 2003.
3. Moore K. L., Dolley A. *Clinically Oriented Anatomy*, Fourth Edition, 1999.
4. Ross, M. H., & Pawlina, J. L. (2014). *Histology A Text and Atlas: Histoloji Konu Anlatımı ve Atlas. Genital Sistem Histolojisi*.
5. Odar İ. V., *Anatomi Ders Kitabı*, Ankara, 1975.
6. *Terminologia Anatomica*. International Anatomical Terminology. Federative Committee on Anatomical Terminology. Thieme Stuttgart New York, 1998.
7. Williams P.L., *Gray's Anatomy*, Thirty Eighteen Edition, 1995.
8. Zeren Z., *Kısa Topografik Anatomi*, İstanbul, 1972.
9. Standing S. *Gray's Anatomy*. Elsevier Churchill Livingstone, Thirty-ninth edition, 2005.
10. Ozan H., *Anatomi*, Klinisyen Tıp Kitabevi, 3. Baskı, Ankara, 2014.
11. Yıldırım M., *Sistemik Anatomi*, Nobel Kitapevleri, İstanbul, 2013.
12. Arifoğlu Y., *Her yönüyle Anatomi*, İstanbul Kitapevleri, 2019.